

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2561

The Legal Issues Concerning Pre - election Voting Rights under the Organic Act on the Election of
Members of the House of Representatives, B.E. 2561 (2018)

อาทิตย์ ดีมี (Arthit Deeme)¹ สุพัตรา แผนวิจิต (Supatra Phanwichit)²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎี หลักการของการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง (2) ศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับหลักการ การใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในต่างประเทศและประเทศไทย (3) ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง (4) ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งของประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยจากเอกสาร ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง กฎหมาย และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่า (1) ตามแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ กฎหมายไทยไม่ได้กำหนดผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ เช่น เจ็บป่วย คนพิการ เป็นต้น ไว้ในคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ต้องการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง โดยเจ้าหน้าที่ต้องพิจารณา ก่อน และยังได้กำหนดวันเลือกตั้งเพียงวันเดียวในการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง (2) กฎหมายนิวซีแลนด์ เครือรัฐออสเตรเลีย ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ไว้ในคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิได้เลยและกำหนดวันเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไว้หลายวัน (3) กฎหมายไทยบัญญัติคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่ครอบคลุมถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปเลือกตั้งได้เป็นการเพิ่มภาระของประชาชนและกำหนดวันเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งเพียงวันเดียวไม่สะท้อนต่อเจตจำนงที่จะเลือกผู้แทนอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง (4) สมควรแก้ไขกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนำมาไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติสามารถลงทะเบียนใช้สิทธิได้เลย ไม่ต้องผ่านเจ้าหน้าที่พิจารณา ก่อนและควรกำหนดระยะเวลาวันเลือกตั้งการใช้สิทธิวันลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งไว้หลายวันเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนทุกกลุ่มอาชีพได้ใช้สิทธิในการแสดงเจตจำนงได้อย่างเต็มที่

คำสำคัญ สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง วันลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมายมหาชน สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช nineartit789eak65@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช thailawresearch@gmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

Abstract

This independent study aims to (1) explore the concepts, theories, and principles of pre-election voting rights, (2) conduct a comparative analysis of the principles and practices of pre-election voting in Thailand and other countries, (3) examine the issues related to pre-election voting, and (4) provide recommendations for improving the legal framework governing pre-election voting in Thailand. This qualitative research was conducted through a thorough document analysis, involving the collection and review of relevant legal texts and other pertinent documents related to pre-election voting. The findings indicate that (1) according to the relevant concepts, theories, and principles, Thai law does not explicitly include voters who are unable to vote on election day, such as those who are ill or disabled, within the criteria for eligibility for pre-election voting. This requires approval from election officials, and pre-election voting is limited to a single day. (2) In contrast, New Zealand and Australian laws explicitly define the eligibility of voters who are unable to vote on election day, allowing them to register for pre-election voting without prior approval, and provide multiple days for pre-election voting. (3) The limitations in Thai law, such as the exclusion of certain voters from eligibility for pre-election voting and the restriction to a single voting day, impose unnecessary burdens on citizens and do not fully reflect the intention to allow voters to freely exercise their sovereign rights. (4) It is recommended that Thai law be amended to include the eligibility criteria for pre-election voting within the statutory framework, allowing voters to register without the need for official approval, and to extend the period for pre-election voting over multiple days to facilitate broader participation across all occupational groups.

Keywords: Pre-election voting rights, Electoral eligibility, Election voting day

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560³ มาตรา 50 (4) ได้กำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายบัญญัติ หากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งย่อมถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายและในขณะเดียวกันรัฐต้องอำนวยความสะดวกให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อประกันการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งด้วย ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีสิทธิในการเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งจริง สำหรับประเทศไทยเปิดให้ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนล่วงหน้าได้ทั้งในและนอกเขตเลือกตั้งที่ตนสังกัด จากสถิติการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2564⁴ พบว่า ผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง มีผู้ลงทะเบียน จำนวน 60,786 คน ผู้มาใช้สิทธิ จำนวน 57,362 คน คิดเป็นร้อยละ 94.37 โดยประมาณ ผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง มีผู้ลงทะเบียน จำนวน 2,222,380 คน ผู้มาใช้สิทธิ จำนวน 2,030,628 คน คิดเป็นร้อยละ 91.37 โดยประมาณ จากสถิติจะเห็นได้ว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความตื่นตัวในการแสดงเจตจำนงในการเลือกผู้แทนเป็นอย่างมาก โดยที่ความเห็นต่อการเลือกตั้งล่วงหน้าในเขต - นอกเขต เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2566 จากข้อมูลของเครือข่ายประชาชนสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ปี 2566⁵ นั้น ได้เปิดเผยถึงปัญหาและข้อผิดพลาดที่มีผลกระทบต่อการใช้สิทธิของประชาชนซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงกระบวนการเลือกตั้งเพื่อเพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิภาพ เช่น ข้อผิดพลาดในการจัดการเอกสาร การประชาสัมพันธ์และการจัดการที่ไม่เพียงพออาจเป็นสาเหตุสำคัญและควรมีมาตรการรองรับการใช้สิทธิที่ดีกว่านี้ การอนุญาตให้ใช้สิทธิในวันเลือกตั้งหลัก หากไม่สามารถใช้สิทธิในล่วงหน้าได้ เว็บไซต์สำหรับลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าเกิดปัญหาขัดข้องในวันสุดท้าย ส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากไม่สามารถลงทะเบียนได้ ข้อมูลบัตรเลือกตั้งทั้งสองประเภทไม่ตรงกัน หลายหน่วยเลือกตั้งไม่สามารถรองรับผู้มีข้อจำกัดทางกายภาพและไม่เตรียมพร้อมสำหรับสภาพอากาศร้อนจัด ส่งผลให้ผู้มาใช้สิทธิเผชิญปัญหาสุขภาพ การจัดสถานที่ให้เหมาะสม เป็นต้น

ปัญหาหลักเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งคือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิในวันเลือกตั้งต้องแจ้งเหตุอันสมควรให้เจ้าหน้าที่พิจารณา หากเจ้าหน้าที่เห็นว่า เป็นเหตุไม่สมควร ผู้ลงทะเบียนจะถูกจำกัดสิทธิ ซึ่งเป็นภาระต่อประชาชนและอาจขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 และ 258 ค. ผู้ศึกษาเสนอให้แก้ไขโดยกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีข้อจำกัดไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเพื่อให้สามารถลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าได้ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุอันสมควร นอกจากนี้ การเลือกตั้งล่วงหน้าที่มีเพียงวันเดียวทำให้เกิดความแออัดและไม่สะดวก ผู้ศึกษาเสนอให้ขยายจำนวนวันเลือกตั้งล่วงหน้าอย่างน้อยเป็นสองอาทิตย์ เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ดังนั้น จึงสมควรศึกษาทบทวนกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ เครือรัฐออสเตรเลีย ที่บัญญัติเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าที่ออกแบบมาเพื่อคุ้มครองสิทธิเลือกตั้งของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของ

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134/ตอนที่ 40ก/ 6 เมษายน 2560.

⁴ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2566. กรุงเทพฯ : สหทัยบล็อกและการพิมพ์. 2566. หน้า 55 และ 79. ค้นคืน 17 สิงหาคม 2567. จาก https://www.ect.go.th/ect_th/th/db_119_ect_th/cms_1/5468.

⁵ เครือข่ายประชาชนสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ปี 2566. แฉลงการณ์ : ความเห็นต่อการเลือกตั้งทั่วไปล่วงหน้า-นอกเขต วันที่ 7 พ.ค. 2566.iLAW. ค้นคืน 29 มิถุนายน 2567. จาก <https://www.ilaw.or.th/articles/5915>.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันนำมาปรับใช้ตามบริบทของสังคมไทย เพื่อนำมาแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องของการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง และการขยายระยะเวลาในการกำหนดวันลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎี หลักการของการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับหลักการ การใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในต่างประเทศและประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง
4. เพื่อเสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนเลือกตั้งของประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นการวิจัยทางกฎหมายโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิจัยเอกสารกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ ตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัย สถิติการเลือกตั้ง และกฎหมายต่างประเทศ โดยผู้ศึกษาทำการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเนื้อหาที่ได้จากการวิจัยเอกสาร และการทบทวนวรรณกรรม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเสนอแนะการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง

ผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ซึ่งผู้ศึกษาสามารถจำแนกผลการศึกษาดังนี้

1. แนวความคิด ทฤษฎี หลักการของการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง

ผลการศึกษาพบว่า อำนาจอธิปไตย (sovereignty) หมายถึง อำนาจที่แสดงถึงความเป็นใหญ่และอิสระในการปกครองตนเอง โดยไม่ต้องอยู่ใต้คำสั่งหรือบังคับของผู้อื่น อำนาจนี้ถือเป็นอำนาจอิสระสูงสุดในการปกครองประเทศ และนำไปสู่ข้อสงสัยว่าใครคือผู้ที่ถือครองอำนาจอิสระนี้ มีการพัฒนาทฤษฎีต่าง ๆ เพื่ออธิบายเรื่องนี้ ได้แก่ ทฤษฎีอำนาจอิสระสูงสุดของพระเจ้าพระสันตะปาปา และกษัตริย์ ซึ่งปัจจุบันไม่เป็นที่นิยม ขณะที่ทฤษฎีสำคัญที่ยังเป็นที่นิยมคือ ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนและของชาติ ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยของประชาชนเสนอโดยรูโซ (Rousseau) ในหนังสือ "Social Contract" ซึ่งระบุว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน และการปกครองต้องสะท้อนความยินยอมของประชาชน ซึ่งมีสิทธิเลือกผู้แทนในการปกครอง⁶ และทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ ทฤษฎีนี้เสนอว่า อำนาจอธิปไตยไม่ได้เป็นของประชาชนแต่เป็นของ "ชาติ" ซึ่งเป็นสิ่งสมมุติขึ้น ชาติเกิดจากการรวมตัวของพลเมืองทั้งหลาย Emmanuel Sieyès ชาวฝรั่งเศสได้เสนอว่าผู้แทนของชาติ

⁶ วิชาญ เครืองาม.กฎหมายรัฐธรรมนูญ.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์บรรณการ.2530.หน้า 8.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ไม่ถูกผูกมัดด้วยสัญญาใด ๆ กับประชาชนและสามารถดำเนินการแทนชาติได้เต็มที่⁷ ระบบประชาธิปไตยโดยตรงเป็นระบอบการเมืองในอุดมคติเนื่องจากการเป็นการปกครองโดยประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย กล่าวคือ ประชาชนปกครองตนเองโดยตรงผ่านการมีส่วนร่วมของพลเมืองทุกคนโดยไม่จำเป็นต้องแสดงเจตจำนงผ่านผู้แทนหรือตัวแทนใด ๆ ทั้งสิ้น ระบบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดอำนาจอธิปไตยแห่งปวงชนของ Rousseau ส่วนระบอบประชาธิปไตยโดยผู้แทนพลเมืองไม่สามารถตัดสินใจและลงมติได้ด้วยตนเอง แต่สามารถเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ดังกล่าวได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดอำนาจอธิปไตยแห่งชาติของ Emmanuel Sieyès⁸

การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง คือ การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งจริงหรือเรียกว่า การเลือกตั้งล่วงหน้า⁹ สำหรับมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งของประเทศไทยนั้น ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561¹⁰ มาตรา 106 ประกอบ 107 กำหนดว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 90 วัน นับถึงวันเลือกตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เดินทางไปนอกราชอาณาจักรในวันเลือกตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง และตามมาตรา 107 วรรคสี่ กำหนดว่าการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งต้องเป็นวันเดียวกันทุกแห่งและจะเกินหนึ่งวันไม่ได้ ดังนั้น ตามแนวคิด ทฤษฎี และหลักการกฎหมายไทยไม่ได้กำหนดผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ เช่น มีกิจธุระจำเป็น เจ็บป่วย คนพิการ ทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ มีถิ่นที่อยู่ห่างไกล หรือมีเหตุสุดวิสัย ไว้ในคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ต้องการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ แต่บัญญัติไว้ในระเบียบ โดยเจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาเหตุอันสมควรก่อน และกฎหมายยังได้กำหนดวันเลือกตั้งเพียงวันเดียวในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่สามารถใช้สิทธิของตนได้อย่างเต็มที่ซึ่งขัดแย้งกับหลักอำนาจอธิปไตยของประชาชน ถูกจำกัดเสรีภาพ และไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาค

2. ศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับหลักการ การใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในต่างประเทศและประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า กฎหมายนิวซีแลนด์ เครือรัฐออสเตรเลีย ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ไว้ในคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งสามารถลงทะเบียนใช้สิทธิได้เลยโดยไม่ต้องให้เจ้าหน้าที่พิจารณาและยังกำหนดระยะเวลาในการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไว้หลายวัน ส่วนกฎหมายไทยไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ไว้ในคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะใช้

⁷ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. *กฎหมายมหาชน เล่ม 1 วิวัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่างๆ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์นิติธรรม. 2538. หน้า 61.

⁸ Philipp ARDANT et Bertrand MATHIEU, op.cit, pp.176-178. อ้างใน ฐานูกร ศิริยุทธ์วัฒนา. *กฎหมายรัฐธรรมนูญ : หลักพื้นฐานแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญและระบอบประชาธิปไตย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ. บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด. 2566. หน้า 255.

⁹ พนารัตน์ มาตมมาดล. *หลักเกณฑ์การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง*. สถาบันพระปกเกล้า. ค้นคืน 17 สิงหาคม 2567. จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=หลักเกณฑ์การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง>.

¹⁰ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135/ตอนที่ 68ก/12 กันยายน 2561.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าจะใช้สิทธิดังกล่าวต้องแจ้งเหตุและผ่านการพิจารณาจากเจ้าหน้าที่ก่อนและกำหนดวันเลือกตั้งการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งเพียงวันเดียว

กฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง ค.ศ.1993 (Electoral Act 1993)¹¹ ตามมาตรา 61¹² ได้กำหนดว่า บุคคลที่มีคุณสมบัติลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งสามารถลงคะแนนเสียงเป็นผู้ลงคะแนนเสียงพิเศษ ได้แก่ ผู้ที่ไม่สามารถอยู่ในเขตเลือกตั้งของตนในวันเลือกตั้งเนื่องจากการเดินทางไปยังที่อื่น ผู้ที่อยู่ต่างประเทศในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้ง ผู้ที่มีตารางการทำงานในวันเลือกตั้งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น บุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานบริการฉุกเฉิน เป็นต้น ผู้ที่ทำงานเป็นระยะเวลานานหรือมีเวลาทำงานที่ไม่สามารถไปลงคะแนนในวันเลือกตั้งได้ ผู้ที่มีข้อจำกัดทางสุขภาพหรือมีอาการเจ็บป่วยที่ทำให้ไม่สามารถไปลงคะแนนในวันเลือกตั้งได้ ผู้สูงอายุหรือผู้พิการที่ไม่สามารถเดินทางไปสถานที่ลงคะแนนในวันเลือกตั้งได้ ผู้ที่มีเหตุผลส่วนตัวอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถไปลงคะแนนในวันเลือกตั้งได้ เช่น การดูแลครอบครัว ภาระหน้าที่อื่น ๆ เป็นต้น ประเทศนิวซีแลนด์ได้กำหนดวันใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง ค.ศ. 1993 มาตรา 139 (2) ซึ่งเป็นหลักการทั่วไปในการกำหนดวันเลือกตั้ง ซึ่งระบุว่า การเลือกตั้งจะต้องเป็นวันเสาร์และจะต้องประกาศไม่น้อยกว่า 20 วัน หลังจากวันประกาศชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ส่วนกฎหมายเลือกตั้งของเครือรัฐออสเตรเลียอยู่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งในเครือจักรภพ ค.ศ.1918 (Commonwealth Electoral Act 1918)¹³ กำหนดว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ได้ลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งไว้ อยู่ห่างจากหน่วยเลือกตั้งมากกว่า 8 กิโลเมตร กำลังท่องเที่ยวเดินทาง ไม่สามารถออกจากที่ทำงานไปลงคะแนนเสียงได้ ป่วยหนัก ขราภาพ หรือกำลังจะคลอดบุตร หรือเป็นผู้ดูแล เป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลและไม่สามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ในโรงพยาบาล มีความเชื่อทางศาสนาที่ทำให้ไม่สามารถไปที่หน่วยงานเลือกตั้งได้ อยู่ในเรือนจำถูกพิพากษาจำคุกน้อยกว่าสามปี หรือถูกจับกุม¹⁴ สำหรับการกำหนดจำนวนวันใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าในเครือรัฐออสเตรเลียได้กำหนดวันและเวลาอยู่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งในเครือจักรภพ ค.ศ.1918 มาตรา 200BA (1AA) (1) (b)¹⁵ กำหนดว่า การลงคะแนนล่วงหน้าสามารถเริ่มต้นก่อนวันเลือกตั้งปกติจำนวน 12 วัน และดำเนินการต่อเนื่องไปจนถึงวันก่อนวันเลือกตั้ง (Election Day) การกำหนดวันที่แน่นอนของการลงคะแนนล่วงหน้าจะถูกกำหนดโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งออสเตรเลีย (Australian Electoral Commission)

¹¹ Electoral Act 1993. Retrieved August 18, 2024 from https://www.legislation.govt.nz/act/public/1993/0087/latest/DLM307519.html?search=ts_act%40bill%40regulation%40deemedreg_Electoral+Act+1993+_resel_25_a&p=1.

¹² Electoral Act 1993. Sec. 61 Special voters.

¹³ Commonwealth Electoral Act 1918. Retrieved August 17, 2024 from <https://www.legislation.gov.au/C1918A00027/latest/text/2>.

¹⁴ Australian Electoral Commission. คู่มือการลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งและลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง. คณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งประเทศออสเตรเลีย. Retrieved August 17, 2024 from https://www.aec.gov.au/about_aec/translated_information/files/translated/enrol-vote-guide-thai.pdf.

¹⁵ Commonwealth Electoral Act 1918. Sec. 200BA (1AA) (1) (b). “must not be earlier than the day that is 12 days before polling day in the election”.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบหลักการ การใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในต่างประเทศและประเทศไทย

หลักการ	ประเทศนิวซีแลนด์	เครือรัฐออสเตรเลีย	ประเทศไทย
มาตรการการบังคับ	การเลือกตั้งเป็นการสิทธิ	การเลือกตั้งเป็นหน้าที่	การเลือกตั้งเป็นหน้าที่
คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า	ผู้ลงคะแนนพิเศษ 1. ผู้ที่ไม่สามารถอยู่ในเขตเลือกตั้งของตนในวันเลือกตั้งเนื่องจากการเดินทางไปยังที่อื่น 2. ผู้ที่อยู่ต่างประเทศในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้ง 3. ผู้ที่มีตารางการทำงานในวันเลือกตั้งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น บุคลากรทางการแพทย์, เจ้าหน้าที่ตำรวจ, พนักงานบริการฉุกเฉิน 4. ผู้ที่ทำงานในช่วงวันเลือกตั้ง ผู้ที่มีปัญหาสุขภาพหรือเจ็บป่วย ผู้สูงอายุหรือผู้พิการที่ไม่สามารถเดินทางไปได้ และผู้ที่มีเหตุผลส่วนตัวอื่น ๆ	ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกรณีพิเศษ 1. อยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ท่านลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งไว้ หรืออยู่ห่างจากหน่วยเลือกตั้งมากกว่า 8 กิโลเมตร 2. กำลังท่องเที่ยวเดินทาง 3. ไม่สามารถออกจากที่ทำงานไปลงคะแนนเสียงได้ 4. ป่วยหนัก ขราภาพ หรือกำลังจะคลอดบุตร หรือเป็นผู้ดูแล 5. เป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลและไม่สามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ในโรงพยาบาล 6. มีความเชื่อทางศาสนาที่ทำให้ไม่สามารถไปที่หน่วยงานเลือกตั้งได้ 7. อยู่ในเรือนจำถูกพิพากษาจำคุกน้อยกว่าสามปี หรือถูกจับกุม	1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือ 2. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 90 วันนับถึงวันเลือกตั้ง 3. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร หรือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เดินทางไปออกราชอาณาจักรในวันเลือกตั้ง 4. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง
	จำนวนวันการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง	เริ่มต้นตั้งแต่ก่อน 2 สัปดาห์ ก่อนวันเลือกตั้งหลัก	เริ่มต้น 12 วันก่อนวันเลือกตั้งหลัก
			1 วันเท่านั้น

3. ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง

ผลการศึกษาพบว่า การที่กฎหมายไทยบัญญัติคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่ครอบคลุมถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ เป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ติดภารกิจต้องแจ้งเหตุและผ่าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

การพิจารณาของเจ้าหน้าที่ก่อนถึงจะลงทะเบียนได้ เพื่อไม่ให้ถูกจำกัดสิทธิ หากเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่เป็นเหตุอันสมควร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็จะถูกจำกัดสิทธิ ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นตอนและภาระของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตย และการกำหนดวันใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งเพียงวันเดียวส่งผลกระทบต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ลงทะเบียนไว้ เช่น กลุ่มที่มีภาระงานหรือข้อจำกัดด้านการเคลื่อนไหวหรือเหตุผลอื่น ทำให้ผลการเลือกตั้งไม่สะท้อนต่อเจตจำนงที่จะเลือกผู้แทนอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ดังนี้

ปัญหาหลักเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 คือ กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีข้อจำกัดในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้งปกติ เช่น กรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีกิจธุระเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปยังพื้นที่ห่างไกล มีอาการเจ็บป่วย พิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่ต้องเดินทางออกนอกประเทศ และไม่ได้แจ้งความประสงค์ขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร เหล่านี้ไม่ได้ถูกรวมอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎหมายหลัก ซึ่งทำให้เกิดปัญหาด้านการคุ้มครองสิทธิสำหรับกลุ่มบุคคลดังกล่าว แทนที่จะกำหนดเงื่อนไขเหล่านี้ในกฎหมายหลัก กฎเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่มีข้อจำกัดในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งถูกกำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566 ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรอง ข้อ 59 ประกอบกับข้อ 60 โดยระบุว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิได้ในวันเลือกตั้งต้องเป็นผู้ที่ไม่อาจไปเลือกตั้งได้และต้องแจ้งเหตุผลดังกล่าวต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อให้พิจารณาว่าเหตุผลนั้นเป็นเหตุอันสมควรหรือไม่ ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้งปกติได้ แต่ไม่ได้แจ้งเหตุผลที่สมควรหรือเหตุผลนั้นไม่ถูกพิจารณาว่าเป็นเหตุอันสมควร พวกเขาอาจถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ซึ่งกำหนดให้มีการจำกัดสิทธิ 5 ประการ เป็นเวลาสองปีนับตั้งแต่วันเลือกตั้งที่ไม่ได้ไปใช้สิทธิ โดยสิทธิเหล่านี้รวมถึงการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น การสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภา การดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง การดำรงตำแหน่งในระดับบริหารท้องถิ่น เช่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น การที่กฎหมายหลักไม่ได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าไว้อย่างชัดเจน แต่กลับให้เป็นหน้าที่ของระเบียบกฎหมายลำดับรองในการวางเกณฑ์ ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนและเพิ่มภาระให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางกลุ่ม เนื่องจากพวกเขาต้องแจ้งเหตุผลต่อเจ้าหน้าที่เพื่อไม่ให้ถูกจำกัดสิทธิบางประการ และเป็นการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดเงื่อนไขทางข้อเท็จจริงในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แล้วนำข้อเท็จจริงมาปรับ¹⁶ เพื่อพิจารณาว่าเหตุผลนั้นเป็นเหตุอันสมควรหรือไม่ แต่มีข้อว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้อำนาจดุลพินิจของตนได้อย่างเสรีเด็ดขาดหรือไร้ขอบเขต เนื่องจากการใช้อำนาจใดของรัฐต้องผูกพันกับหลักการทางกฎหมาย เช่น หลักความเสมอภาคและหลักความได้สัดส่วน เป็นต้น¹⁷ ส่วนการควบคุมให้ฝ่ายปกครองใช้อำนาจดุลพินิจในการตัดสินใจใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล การที่ฝ่ายปกครองมีดุลพินิจที่จะตัดสินใจใช้อำนาจนอกจากจะต้องใช้ดุลพินิจอย่างแท้จริงแล้ว ฝ่ายปกครองจะต้องใช้อำนาจดุลพินิจดังกล่าว

¹⁶ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์.การควบคุมการใช้ดุลพินิจทางปกครองโดยองค์กรตุลาการ.วารสารกฎหมายปกครอง เล่มที่ 8.2532.หน้า 37-38.

¹⁷ สมยศ เชื้อไทย.การกระทำทางปกครอง.วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 17 ฉบับที่ 3.2530.หน้า 58.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

อย่างมีเหตุผลด้วยก็คือ หลักความได้สัดส่วน¹⁸ ประเภทหลักความจำเป็น (Principle of Necessity) เป็นหลักที่บังคับว่าในบรรดามาตรการหลาย ๆ มาตรการ ซึ่งล้วนแล้วแต่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยกัน ถ้าเป็นการกระทำที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ฝ่ายปกครองจะต้องใช้ดุลยพินิจเลือกมาตรการที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด และถ้าเป็นมาตรการที่ให้ประโยชน์แก่ประชาชน ฝ่ายปกครองจะต้องเลือกมาตรการที่มีผลทำให้รับเสียประโยชน์น้อยที่สุด¹⁹ เพื่อนำมาพิจารณาเหตุอันสมควรของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปเลือกตั้งได้

ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ตามมาตรา 107 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 กำหนดว่า วันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิต้องเป็นวันเดียวกันทุกแห่งและจะกำหนดให้ลงคะแนนกันในวันไม่ได้ ประกอบระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566 ข้อ 188 กำหนดว่า ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดวันออกเสียงลงคะแนนก่อนเลือกตั้งเป็นวันเดียวกันทุกแห่งไม่เกินหนึ่งวัน นั้นส่งผลกระทบต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าเป็นอย่างมาก เช่น กลุ่มอาชีพเดินเรือประมง อาชีพแอร์โฮสเตส เป็นต้น

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนเลือกตั้งของประเทศไทย

สมควรแก้ไขกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนำมาไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติสามารถลงทะเบียนใช้สิทธิได้เลย ไม่ต้องผ่านเจ้าหน้าที่พิจารณาและควรกำหนดระยะเวลาวันเลือกตั้งการใช้สิทธิวันลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งไว้หลายวันเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนทุกกลุ่มอาชีพได้ใช้สิทธิในการแสดงเจตจำนงได้อย่างเต็มที่

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้ศึกษาสามารถอภิปรายผลการวิจัยในเรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งได้ดังนี้

1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงก่อนวันเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2561 สามารถวิเคราะห์ในทางทฤษฎีได้ดังนี้

1.1 หลักอำนาจอธิปไตยของประชาชน (Popular Sovereignty Principle) หลักการนี้ชี้ให้เห็นว่าประชาชนถืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ และการเลือกตั้งคือกระบวนการสำคัญที่ประชาชนเลือกตัวแทนของตนเอง ทฤษฎีสัญญาประชาคมของ Jean-Jacques Rousseau อธิบายว่า อำนาจอธิปไตยเกิดจากประชาชนมอบอำนาจให้รัฐ ซึ่งหากมีการจำกัดสิทธิของกลุ่มคนบางกลุ่ม เช่น ผู้ป่วยหรือผู้พิการที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ การจำกัดนี้ขัดกับหลักอำนาจอธิปไตยของประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหานี้ การขยายขอบเขตของผู้มีสิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าในกฎหมายเป็นวิธีหนึ่งในการเสริมสร้างอำนาจของประชาชนในการเลือกตั้งให้ครบถ้วนมากขึ้น

¹⁸ เอกบุณย์ วงศ์สวัสดิ์กุล. อำนาจดุลยพินิจและการควบคุมตรวจสอบอำนาจดุลยพินิจ. ใน แนวทางศึกษาคติวิชา กฎหมายปกครองชั้นสูง. เล่ม 2.

หน่วยที่ 9. นนทบุรี: สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2554. หน้า 9-56

¹⁹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 9 -36.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

1.2 หลักเสรีภาพ (Liberty Principle) หลักเสรีภาพเน้นให้บุคคลมีสิทธิในการกระทำโดยไม่ถูกจำกัดโดยไม่จำเป็น John Stuart Mill กล่าวถึงเสรีภาพของบุคคลว่าแต่ละคนควรมีอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเอง ตราบใดที่ไม่ทำร้ายผู้อื่น การจำกัดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าอย่างเข้มงวด อาจเป็นการจำกัดเสรีภาพในการเลือกตั้งของกลุ่มคนที่ไม่สามารถไปเลือกตั้งได้ เช่น ผู้ป่วยหรือผู้พิการ การขยายคุณสมบัตินี้จะช่วยให้ประชาชนมีอิสระในการเลือกตั้งมากขึ้น ไม่ถูกจำกัดเพราะปัจจัยส่วนตัวหรือสุขภาพ

1.3 หลักความเสมอภาค (Equity Principle) หลักความเสมอภาคชี้ให้เห็นว่าคนที่มีความสามารถต่างกันควรได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ Aristotle อธิบายว่าการให้โอกาสที่เท่าเทียมต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล การกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าอย่างจำกัดอาจไม่ยุติธรรมต่อกลุ่มคนที่มีความสามารถทางสุขภาพ เช่น ผู้พิการหรือทุพพลภาพ การขยายขอบเขตของคุณสมบัตินี้ จึงเป็นการสร้างความเท่าเทียมให้กับทุกคนในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความยากลำบากในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันจริง

การที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ต้องแจ้งเหตุของการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้เจ้าหน้าที่พิจารณา ก่อนเพื่อที่จะไม่ให้ถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมาย ในการกลับกันเมื่อแจ้งเหตุแล้วแต่เจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่ามิใช่เหตุอันสมควร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ก็จะถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายในที่สุด การพิจารณาเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งในกฎหมายไทยเป็นการสร้างขั้นตอนและภาระเพิ่มเติมต่อประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยในการการยื่นคำร้อง การเตรียมหลักฐาน การส่งคำร้อง การรอการพิจารณา การรอเจ้าหน้าที่วินิจฉัย การเสียเวลาและค่าใช้จ่าย (กรณีต้องเดินทาง) และความไม่แน่นอนของผลการพิจารณา เช่น เมื่อเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่เป็นเหตุอันสมควรทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งถูกจำกัดสิทธิในที่สุดนั้น เป็นสิ่งที่อาจสร้างความไม่สะดวกและข้อกักรวตต่อประชาชนในฐานะผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ ดังนั้นเพื่อให้กระบวนการเลือกตั้งมีความยุติธรรมและเท่าเทียมมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงเห็นควรมีการพิจารณาแก้ไขกฎหมาย และกระบวนการที่เกี่ยวข้องให้มีความยืดหยุ่นและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น รวมถึงการสร้างความเข้าใจ และการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญสำหรับประชาชนทุกคน ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77²⁰ ประกอบมาตรา 258 ค. ด้านกฎหมาย²¹ ซึ่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมาย

²⁰ มาตรา 77 รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

²¹ มาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

ค. ด้านกฎหมาย

(1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้งานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

เพียงเท่าที่จำเป็น การรับฟังความคิดเห็นก่อนออกกฎหมาย กำหนดให้รัฐพึงใช้ระบอบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การใช้ดุลพินิจ และการกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรงหรือกรณีที่เป็นเท่านั้น

2. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดวันให้มาใช้สิทธิการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งต้องเป็นวันเดียวกันทุกแห่งและจะกำหนดให้ลงคะแนนเกินหนึ่งวันไม่ได้ ตามมาตรา 107 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2561 การกำหนดวันเลือกตั้งล่วงหน้าเพียงวันเดียวในประเทศไทย ผู้ศึกษาสามารถวิเคราะห์ในทางทฤษฎีตามกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ดังนี้

2.1 หลักการประชาธิปไตย (Democratic Principles) การกำหนดวันเลือกตั้งล่วงหน้าเพียงวันเดียวถึงแม้จะไม่ขัดกับหลักการประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึงการให้โอกาสประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งอย่างเท่าเทียมและเต็มที่ก็ตาม แต่การกำหนดวันเลือกตั้งล่วงหน้าเพียงวันเดียวอาจเป็นการจำกัดโอกาสของบางกลุ่มประชาชนที่ไม่สามารถมาเลือกตั้งในวันเลือกตั้งทั่วไปได้ เช่น ผู้ที่มีภาระงาน หรือผู้ที่ต้องเดินทางไกล เป็นต้น

2.2 สิทธิในการเลือกตั้ง (Right to Vote) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รับรองสิทธิในการเลือกตั้งให้กับประชาชนทุกคนโดยได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ การกำหนดวันเลือกตั้งล่วงหน้าเพียงวันเดียวอาจเป็นการจำกัดสิทธิดังกล่าวของประชาชนบางกลุ่ม หากไม่มีการจัดการที่เหมาะสมเพื่อให้ทุกคนสามารถมาเลือกตั้งได้จะทำให้ถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายได้

2.3 หลักความเสมอภาค (Equality Principle) การจัดการเลือกตั้งต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงหลักการเสมอภาค หมายถึง ทุกคนต้องมีโอกาสในการเลือกตั้งที่เท่าเทียมกัน การกำหนดวันเลือกตั้งล่วงหน้าเพียงวันเดียวอาจเป็นการสร้างความไม่เสมอภาคในโอกาสการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มีภาระงานหรือเหตุผลอื่น ๆ ที่ไม่สามารถมาเลือกตั้งในวันนั้นได้

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการสำคัญในระบอบประชาธิปไตย และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 50 ระบุให้การเลือกตั้งเป็น "หน้าที่" ของประชาชน แนวคิดนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของ Emmanuel Sieyès ซึ่งมองว่าการเลือกตั้งเป็นการทำหน้าที่ของพลเมืองต่อชาติ ในขณะที่ทฤษฎีของ Jean-Jacques Rousseau จาก "Social Contract" มองว่าการเลือกตั้งเป็น "สิทธิ" ที่ประชาชนควรมีเสรีภาพในการใช้หรือไม่ใช้ตามเจตจำนงของตนเอง การมองการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ส่งผลให้รัฐเน้นย้ำถึงความรับผิดชอบของประชาชนในการมีส่วนร่วม ซึ่งสะท้อนผ่านกฎหมายที่กำหนดให้มีวันเลือกตั้งเพียงวันเดียว อย่างไรก็ตาม การมองการเลือกตั้งเป็นสิทธิจะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีความยืดหยุ่นมากขึ้น การกำหนดวันเลือกตั้งเพียงวันเดียวอาจทำให้บางกลุ่มประชาชนไม่สามารถใช้สิทธิได้เต็มที่ เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา การเดินทาง หรือภาระงานส่วนบุคคล ประเทศอย่างออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ได้ใช้ระบบการลงคะแนล่วงหน้า (early voting) หรือการลงคะแนนทางไปรษณีย์ (postal voting) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนใช้สิทธิได้มากขึ้น การมองการเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและสะท้อนถึงความเสมอภาคนั้นเป็นแนวคิดที่เน้นการเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงกระบวนการเลือกตั้งอย่างเท่าเทียม ดังนั้น การกำหนดวันเลือกตั้งเพียงวันเดียวในประเทศไทยอาจสอดคล้องกับแนวคิดการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ แต่ยังคงมีข้อจำกัดในการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนใช้สิทธิของตนเองอย่างเต็มที่ การปรับปรุงกฎหมายเลือกตั้งให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งได้ตามเจตจำนงของตนจะช่วยสร้างระบบประชาธิปไตยที่ครอบคลุมและมีความเสรีมากขึ้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

การนำเสนอปัญหาทั้งสองประเด็นที่เกี่ยวกับการขยายสิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าไปปฏิบัติในบริบทของกฎหมายไทยปัจจุบันมีความเป็นไปได้ หากคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ เช่น การแก้ไขกฎหมายและการเตรียมโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การอนุญาตให้ประชาชนลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าโดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายและพัฒนาระบบการลงทะเบียนออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผ่านบัตรประชาชนอิเล็กทรอนิกส์หรือฐานข้อมูลกลาง เพื่อป้องกันปัญหาทับซ้อน การเปลี่ยนแปลงนี้ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลและคณะกรรมการการเลือกตั้ง และอาจช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนกลุ่มที่มีเวลาจำกัดด้วย

2. การขยายระยะเวลาการเลือกตั้งล่วงหน้า ต้องแก้ไขกฎหมายที่กำหนดให้การเลือกตั้งล่วงหน้าจำกัดในวันเดียว และเตรียมการจัดหาสถานที่เลือกตั้งเพิ่มเติม พร้อมบริหารจัดการกำลังบุคลากรและงบประมาณ การขยายเวลานี้จะเพิ่มความสะดวกให้กับประชาชนที่มีภาระงานหรืองานที่ต้องเดินทางบ่อย อย่างไรก็ตาม ต้องพิจารณาเรื่องความโปร่งใสและงบประมาณที่เพิ่มขึ้น ทั้งสองข้อเสนอดังกล่าวต้องการการสนับสนุนจากฝ่ายนิติบัญญัติ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างความเข้าใจในสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ ของการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ตลอดจนการเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศกับประเทศไทย ผู้ศึกษาเห็นควรมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566 ที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง และการขยายวันเลือกตั้งล่วงหน้า ดังนี้

1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงก่อนวันเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561

การนำเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระเบียบการเลือกตั้งซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งเพื่อสร้างความชัดเจนและแน่นอนในกฎหมายสามารถลดความสับสนและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ได้ ดังนั้น ต้องเพิ่มมาตราในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มาตรา 105/1 เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มีทางเลือกในการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง และลดขั้นตอนเพื่อไม่ให้ถูกจำกัดสิทธิ ดังนี้

1.1 มาตรา 105/1 “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกรณีพิเศษ คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เนื่องจาก 1) มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปพื้นที่ห่างไกล 2) เจ็บป่วยและไม่สามารถเดินทางไปสิทธิเลือกตั้งได้ 3) เป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ 4) เดินทางออกนอกราชอาณาจักรและมีได้แจ้งความประสงค์ขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร 5) มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยกิโลเมตร 6) มีความเชื่อทางศาสนาที่ทำให้ไม่สามารถไปที่หน่วยงานเลือกตั้งกลางได้ 7) มีปัญหาทางจิตใจหรือความสามารถในการเรียนรู้ และ 8) เหตุอื่นๆ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ประสงค์จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งแล้วแต่กรณี ให้ยื่นลงทะเบียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดและเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกรณีพิเศษนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหน่วยเลือกตั้งกลางในการอำนวยความสะดวกดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องเป็นไปเพื่อการลงคะแนนเสียงโดยตรงและลับ”

1.2 เนื่องจากระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2566 ในส่วนที่ 2 การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ข้อ 57 – 66 เห็นควรยกเลิก เนื่องจากขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 ประกอบมาตรา 258 ค. กฎหมาย

2. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดวันให้มาใช้สิทธิการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งต้องเป็นวันเดียวกันทุกแห่งและจะกำหนดให้ลงคะแนนเกินหนึ่งวันไม่ได้ ตามมาตรา 107 วรคส. แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2561

การขยายวันเลือกตั้งล่วงหน้าสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงการเลือกตั้งการเพิ่มวันเลือกตั้งล่วงหน้าทำให้กระบวนการเลือกตั้งมีความโปร่งใสและเป็นธรรมมากขึ้น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2561 ในมาตรา 107 วรคส. และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2566 ข้อ 188 ดังนี้

2.1 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2561 ในมาตรา 107 วรคส. ว่า

“การขอใช้สิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง สถานที่และจำนวนที่เลือกตั้งกลาง วันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน การออกเสียงลงคะแนน และการนับคะแนน การส่งบัตรเลือกตั้ง และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ วันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิต้องเป็นวันเดียวกันทุกแห่งหรืออาจจะกำหนดให้ลงคะแนนมากกว่าหนึ่งวันก็ได้”

2.2 ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2566 ข้อ 188 ว่า

“ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดวันออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งเป็นวันเดียวกันทุกแห่งหรือมากกว่าหนึ่งวันก็ได้ และระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งโดยวันสุดท้ายของการลงทะเบียนต้องก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน”

การปรับปรุงกฎหมายการเลือกตั้งดังกล่าวที่เสนอนั้นจะช่วยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิการลงคะแนนได้มากขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบทางกฎหมาย ได้แก่ การอนุญาตให้ลงคะแนนโดยไม่ต้องแสดงเหตุจะช่วยเพิ่มความเสมอภาคให้กับประชาชน และการขยายวันการลงคะแนล่วงหน้าจะต้องปรับปรุงกระบวนการเลือกตั้งเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้ ส่วนผลกระทบทางสังคมเป็นการเข้าถึงสิทธิที่สะดวกมากขึ้นจะเสริมสร้างประชาธิปไตย ลดความไม่พอใจและข้อโต้แย้ง และเสริมสร้างความตระหนักรู้ทางการเมืองในกลุ่มคนรุ่นใหม่ การปรับปรุงกฎหมายเลือกตั้งดังกล่าวจะช่วยให้กระบวนการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- เครือข่ายประชาชนสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ปี 2566. แอลงการณ : ความเห็นต่อการเลือกตั้งทั่วไปล่วงหน้า-นอกเขต วันที่ 7 พ.ค. 2566.iLAW. ค้นคืน 29 มิถุนายน 2567. จาก <https://www.ilaw.or.th/articles/5915>.
- ฐาغر ศิริฤทธิ์วัฒนา.2566.กฎหมายรัฐธรรมนูญ : หลักพื้นฐานแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญและระบอบประชาธิปไตย.พิมพ์ครั้งที่ 7.กรุงเทพฯ.บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.หน้า 255.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ.2538.กฎหมายมหาชน เล่ม 1 วิวัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่างๆ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์นิติธรรม.หน้า 61.
- พนารัตน์ มาศฉมาดล. หลักเกณฑ์การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง. สถาบันพระปกเกล้า. ค้นคืน 17 สิงหาคม 2567. จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=หลักเกณฑ์การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง>.
- วิชญ์ เครืองาม.2530.กฎหมายรัฐธรรมนูญ.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์บรรณการ.หน้า 8.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์.2532.การควบคุมการใช้ดุลพินิจทางปกครองโดยองค์กรตุลาการ.วารสารกฎหมายปกครอง เล่มที่ 8.หน้า 37-38.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.2566. ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2566. กรุงเทพฯ : สหยาบสื่อและการพิมพ์.
- สมยศ เชื้อไทย.2530.การกระทำทางปกครอง.วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 17 ฉบับที่ 3.หน้า 58.
- เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล.2554. อำนาจดุลพินิจและการควบคุมตรวจสอบอำนาจดุลพินิจ. ใน แนวทางศึกษาชุดวิชา กฎหมายปกครองชั้นสูง .เล่ม 2. หน่วยที่ 9. นนทบุรี.สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.